

עת"א 20423/05/23 - ליאל שיינר (אסיר) נגד מדינת ישראל - שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בנצרת

28 יוני 2023

עת"א 20423-05-23 שיינר(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כב' השופט עמית יוסף בן-חמו
העותר	ליאל שיינר (אסיר)
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל - שירות בתי הסוהר

החלטה

1. בפני עתירת אסיר שהוגשה במקור על ידי באי כוחו, עו"ד שי שורר ועו"ד איתי לוי שעתרו להורות למשיבה להעביר את העותר חזרה לכלא "חרמון" על מנת לאפשר לו להמשיך במסגרת התכנית הטיפולית בה היה משולב.
2. העותר טוען כי ביום 07/05/2023 ללא התראה מוקדמת, קיבל הוראה לארוז חפציו האישיים ונמסר לו שעובר לביס"ר אחר ללא כל הסבר או נימוק. לטענת העותר, ההחלטה המנהלית אינה תקינה, שרירותית ובלתי סבירה בנסיבות העניין ויש לבטלה.
3. העותר מרצה עונש מאסר של 58 חודשים לאחר שהורשע בעבירות של סחר בסמים. לאחר גזר הדין הועבר לכלא "חרמון" שם השתלב במחלקה הטיפולית למשך מספר שבועות, עד שנמסר לו שהוא מועבר לכלא "שאטה". בקשותיו של העותר לקבל הסבר להחלטה זו, לא קיבלו מענה. לא הייתה הצדקה להדיחו מהמסגרת הטיפולית.
4. ביום 31/05/2023 הוגשה הודעה על ייצוג ובקשה לדחיית מועד הדיון. בהודעה נמסר כי העותר מינה את משרד עורך הדין שרגא ואח' לייצגו בהליך. מאחר וההחלטה לקבלת הייצוג ניתנה רק לאחרונה, נתבקשה דחיית מועד הדיון. עוד צוין כי בכוונת העותר להגיש בקשה לתיקון העתירה ולהוסיף עליה טענות.
5. המשיבה הגישה ביום 05/06/2023 כתב תשובה לעתירה המקורית.
6. ביום 12/06/2023 ניתנה החלטה, בהתחשב בעמדת המשיבה שלא התנגדה לתיקון - המתירה הגשת כתב עתירה מתוקן.

7. ביום 26/06/2023 הגישה המשיבה תשובה משלימה בה התייחס לכתב העתירה המתוקן.

הטענות בכתב העתירה המתוקן

8. תמצית הטענות בכתב העתירה המתוקן היא שהחלטה על העברת העותר לכלא אחר, הייתה מתוך שיקולים זרים גרידא. כל האירוע לא היה מתרחש אילולא העובדה שאביו של העותר פועל למען זכויות אסירים. שב"ס שקל שיקול אחד יחיד, והוא השיקול הפסול לפגוע באביו של העותר המכונה "אבי האסירים". אביו של העותר פועל מזה שנים רבות לסייע לאסירים לרבות לפעול למחיקת חובותיהם, ולשמור על זכויותיהם. פעילות זאת אינה נושאת חן בעיני שב"ס, והם "מטפלים" בו, באמצעות בנו.

ראה טיעוני ב"כ העותר בפרוטוקול מיום 27/06/2023.

9. **במסגרת העתירה המתוקנת, ביקש העותר י"ג סעדים:** להורות על ביטול החלטת המשיב להעברה מביס"ר חרמון לביס"ר שאטה; להורות על השבתו של העותר לביס"ר חרמון בהקדם האפשרי כדי לאפשר לעותר המשך הליכי שיקומי טיפולי מיטבי ותקין; להורות למשיב לפרט מה ההסברים וההצדקות להעברת העותר מכלא חרמון לכלא שאטה; להורות למשיב להעביר לב"כ העותר כל החלטה רלוונטית לעניין העברתו לכלא שאטה, לרבות החלטת הוועדה המחוזית ופרוטוקול הוועדה; להצהיר שהחלטת המשיב נגועה בשיקולים זרים ופסולים, וכל מטרתה להרע לעותר בשל העובדה כי אביו פועל מול המשיב למען זכויות אסירים ולכן החלטה זו בטלה; להצהיר כי ההחלטה להעברת העותר לכלא שאטה התקבלה בחוסר סמכות, בניגוד לפקודה ובניגוד לנוהל העברת אסירים ועל כן היא בטלה; להצהיר כי ההחלטה האמורה אינה סבירה באורח קיצוני ולכן בטלה; להצהיר כי לא חל כל שינוי אשר יש בו להצדיק את החלטת המשיב להעביר את העותר מביס"ר חרמון לשאטה, ולכן ההחלטה בטלה; להצהיר כי החלטת המשיב אינה מגלה כל עילה, ואיננה מבוססת על שיקולים רלוונטיים, ולכן היא בטלה; להצהיר כי החלטת המשיב להעביר את העותר התקבלה בניגוד לחובת השימוע ופגעה בזכות הטיעון; להצהיר כי החלטת המשיב ללא מתן הסבר או הצגת נימוקים שעמדו בבסיס ההחלטה מהווה הפרה של חובת ההנמקה; לתן כל סעד אחר שביהמ"ש ימצא לנכון; לחייב את המשיב בהוצאות העותר לרבות שכר טרחה בצירוף מע"מ.

10. כתב העתירה המתוקן משתרע על פני 23 עמודים מפורטים ומנומקים, עליהם צורפו עשרות מסמכים כנספחים. כתב העתירה המתוקן מפרט באריכות רבה את פעילותו הענפה של אביו של העותר. פעילות זו מפורטת גם במבוא (סעיף 4;5 וברקע העובדתי-סעיף 14-8 וכן נספחים בעמודים 20-27).

11. באשר לעותר, בעתירה פורטו נסיבותיו האישיות של העותר שנעצר ביום 14/03/2022 לאחר שהוגש נגדו כתב אישום המייחס לו עבירות סחר בסמים. על פי הנטען והנספחים שצורפו, כבר בשלב המעצר שולב העותר בהליכי הכנה לתכנית שיקום, במסגרת ההליך הפלילי הוגש תסקיר קצין מבחן שצורף כנספח 4/ע, וכן דוח הערכה פסיכולוגי נספח 5/ע, אשר ליווה את העותר קודם גזר דין. לאחר שנגזר דינו שולב בתכנית טיפולית. התנהלותו של

האסיר הייתה חיובית, מסר בדיקות שתן שנמצאו תקינות, קיבל על עצמו תפקידים המצביעים על אחריות והחלטה להפסיק את ההליך הטיפולי בחרמון ולהעבירו לכלא שאטה, נפלה עליו באבחת חרב, כרעם ביום בהיר. ההעברה לכלא שאטה פגעה גם בילדיו, שבזמן שהותו בכלא חרמון זכו לבקרו במסגרת ביקורים פתוחים, שנמנעים כעת מהם כשהוא בכלא שאטה, והם מבקרים אותו רק בביקורים סגורים. ההעברה לכלא שאטה לא נעשתה בהתאם לקריטריונים להעברת אסירים לוועדה המחוזית המפורטים בסעיף 8 לפקנ"צ 04.31.00. ההחלטה התקבלה בחוסר סמכות. השיקולים להעברה לא היו רלוונטיים, כי אם שיקולים זרים ופסולים. ההחלטה נגועה בחוסר סבירות קיצוני, נפגעה זכותו לשימוע, ההחלטה לא נומקה.

12. לדין שנערך התייצבו שני משרדי עורכי הדין לייצג את העותר. עו"ד שורר שהגיש את העתירה המקורית, ומשרד עו"ד שרגא שהגיש את העתירה המתוקנת. ניתנה לכל אחד מהם האפשרות לטעון. בעניינים מסוימים, כפי שפורט בפרוטוקול, הוצגו עמדות מנוגדות בשם האסיר, וקשה היה להבין מהי עמדתו של האסיר בקשר לטענות שהועלו על ידי באי כוחו. כמו באשר לשאלה "האם להסכים לכך שביהמ"ש יעיין במידע המודיעיני הסודי שביקש ב"כ המשיבה להציג". ביהמ"ש הכריז על הפסקה על מנת לאפשר לבאי כח השונים של העותר לתאם עמדה מאוחדת. הכל כמפורט בפרוטוקול ואין צורך להאריך.

תגובת המשיבה

13. בכתב התשובה לעתירה המקורית, ביקשה המשיבה לדחות את העתירה. המשיבה ציינה כי בתאריך 04/05/2023 החליט הגורם המוסמך להעביר את העותר מכלא חרמון לכלא שאטה נוכח חמ"ן עדכני בדבר מעורבות שלילית. המשיבה טוענת כי אין מקום להתערב בהחלטות מנהליות מסוג זה, משום שאלה מצויות בליבות שיקול הדעת המנהלי של רשויות בית הסוהר.

14. מעמדת גורמי המודיעין עולה שהתקבל מידע מודיעיני שלילי שהביא להחלטת הגורם המנהלי המוסמך, להעביר את העותר מכלא חרמון לכלא שאטה.

15. למרות העברתו לכלא שאטה, ומאחר שעניין שיקום האסירים הוא נושא חשוב, נבדקה אפשרות לשלבו במסגרת טיפולית המתאימה לצרכיו. במהלך הדיון ציין ב"כ המשיבה כי בינתיים אכן שולב העותר בטיפול בקבוצה ייעודית בכלא שאטה.

16. בכתב התשובה המתוקן הוסיפה המשיבה וציינה כי לאור הנטען בכתב העתירה המתוקן בדבר התנהלות חיובית תקינה של העותר, מפנה המשיבה כי החומר בעניינו מצביע על כך שהתנהלותו מאז כניסתו לבית הסוהר, איננה חיובית כלל ועיקר. העותר צבר חמ"ן שלילי עוד בטרם נגזר דינו, בתקופה שהיה עצור. המידע מדבר על התנהלות שלילית, מעורבות בסכסוכים ופעילות שלילית. למרות מידע זה, ולאחר שנשקלו מכלול השיקולים, הוחלט בכל זאת להעבירו לכלא חרמון ולאפשר לו להשתלב בטיפול ייעודי. לאחר שהתקבל מידע נוסף בעניינו, הוחלט להעבירו לכלא שאטה. לכתב התשובה המתוקן צורפה עמדת מודיעין גלויה, וצוין כי החומר הסודי הוגש לעיון ביהמ"ש בכפוף להסכמת ב"כ העותר.

17. באשר לחובת ההנמקה, בניגוד לטענת העותר שטען שהחלטה איננה מנומקת, מפנה המשיבה להחלטה מנהלית שהתקבלה, מנומקת שהייתה התייחסות אליה עוד בכתב התשובה הראשון שהוגש לבית המשפט.

18. בעניין בדיקה רפואית, המשיבה פועלת בהתאם לפקנ"צ 04.29.00 ונוהל חטיבת הכליאה 6.11, לפיו אסיר המתקבל נבדק במתקן הכליאה על ידי רופא ונערך לגביו סיכום מידע רפואי. ככל שישנה מגבלה רפואית או בריאותית כלשהי, הדברים באים לידי ביטוי בסיכום המידע. העותר נבדק ולא עלתה כל בעיה רפואית או בריאותית המונעת החזקתו בכלא.

19. באשר לטענה כי ההליך הטיפולי נגדע, צוין כי ההליך הטיפולי היה בראשיתו. העותר הועבר לכלא חרמון ביום 17/04/2023, והועבר לכלא שאטה כעבור 3 שבועות בלבד. הטיפול במחלקה הייעודית להתמכרויות אורך חודשים ארוכים, והוא היה בראשית ראשיתו של הטיפול. מאז, הועבר העותר לכלא שאטה הוא נמצא מתאים לטיפול במחלקה הטיפולית להתמכרויות - ושולב בה.

20. באשר לטענה של שלילת זכות השימוע, בנושא העברה מכלא לכלא, לא קיימת כל חובת שימוע לאסיר בשים לב לכך שמדובר בנושע המצוי בליבת שיקול דעת המשיבה ואיננה פוגעת בזכות יסוד שלו. בכל מקרה, מדובר בהחלטה הפיכה שניתן להשיג עליה. המשיבה הפנתה בעניין זה להחלטת כב' השופט אברהם במסגרת עת"א 15297-02-12 במסגרתה נידונה והוכרעה סוגיה דומה.

21. לעניין הביקורים בכלא, אמנם הביקורים בכלא שאטה הם ככלל, ביקורים "סגורים", אך העותר רשאי לפנות בבקשה מנהלית לכלא שאטה להעניק טובת הנאה של ביקורים פתוחים, וככל שתוגש - תיבחן על ידי הגורם המוסמך ובהתאם למסד הנתונים שיעמדו לפניו באותה עת. ביקורים פתוחים איננה זכות מוקנית לאסיר, והיא טובת הנאה ניתנת גם בשל שיקולים פרטניים בעניינו של החייב, וגם בשל שיקולים מערכתיים, כגון סוג בית הסוהר בו שוהה האסיר ורמת הביטחון בו, העובדה שבעת שהות העותר בכלא חרמון התאפשרו לו טובות הנאה של ביקורים פתוחים, איננה מונעת מהרשות המוסמכת את שיקול דעתה ואת הזכות להחליט להעביר את העותר לביס"ר אחר, גם אם התוצאה היא פגיעה מסוימת בטובת ההנאה.

דין והכרעה

22. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, לא מצאתי בסיס לטענה שהחלטה המנהלית נבעה משיקולים זרים ומתוך נקמנות.

23. במהלך הדיון, נטען רבות על ידי העותר בדבר המידע המודיעיני, באשר לשאלה מהו מידע מודיעיני המצדיק הסתמכות עליו לצורך החלטה מנהלית. האם העותר מסכים שביהמ"ש יעיין במידע המודיעיני או בחלקו. עוה"ד של העותר נחלקו ביניהם ולא היה ברור מהי עמדתו של העותר. הדברים מפורטים בפרוטוקול. בסופו של דבר החמ"ן

24. באשר לשאלה בדבר **קביעת בית הסוהר** בו ישהה האסיר והעברתו לבית סוהר אחר, נקבע בפסיקה שההלכה היא שלאסיר אין זכות קנויה לרצות עונשו בבית סוהר מסוים. החלטות להעברת אסירים ממתקן כליאה אחד לאחר, נמצאות בליבת שיקול הדעת של המשיב שמוסמך לשיקול הן שיקולים פרטניים הומניים הנוגעים לאסיר והן שיקולים מערכתיים כלליים הנוגעים לצרכיו, כגוף האמון על המשמעת והאבטחה בבית הסוהר. על כן, בית המשפט ייטה שלא להתערב אלא במקרים של חריגה ממתחם הסבירות (ראה בין היתר רע"ב 2007/18 יעקב יונתן נ' שב"ס (פורסם 11.3.18)).

25. **העברה מכלא לכלא** איננה פוגעת בזכות יסוד של האסיר, ואיננה מבססת עילת תביעה או עתירה (רע"ב 1004/12 פרנסואה אבוטבול נ' מדינת ישראל).

26. **לעניין הביקורים**- הזכות לביקורים איננה זכות מוקנית אלא בגדר פריבילגיה והטבה הנתונה לשיקול דעת המשיב, בהתאם לשיקולים והתנאים שנקבעו לכך (ראה בין היתר רע"ב 8802/14 לפוני נ' שב"ס).

27. **מידע מודיעיני** מוגדר בפקנ"צ 04.40.00 פרק ב' סעיף "ב(3)(א) כ-"מידע מודיעיני מהימן מהשב"ס או משטרה או כל גורם מודיעיני אחר אודות אסיר שמתקבל במהלך תקופת מאסרו, או שיש בו להצביע על מסוכנותו של האסיר לשלום הציבור, ביטחון המידע או המשך עיסוקו בפלילים".

28. **ההסתמכות על מידע מודיעיני**- הרשות המנהלית אינה קשורה בדיני ראיות. היא רשאית להסתמך על מידע לצורך קבלת החלטה בהתאם לרף הנוהג בפני רשות מנהלית, בשונה מרף ההוכחה הנדרש בפלילים. כדי למלא תפקידה, רשאית הרשות המנהלית לסמוך על כל מידע שעומד במבחן הראייה המנהלית, לרבות מידע חסוי, מידע עדכני המתייחס למעשיו, כוונותיו, נטיותיו או קשריו של האסיר בתקופת מאסרו. התכלית היא לברר היטב את נתוניו של האסיר והאם הוא מסוכן לציבור וכן להגן על הציבור מהסכנה.

29. **בעניין העיון בחומר חסוי**- נכון עשו באי כח העותר כשהסכימו שבית המשפט יעיין בחומר החסוי. עיון בחומר חסוי נערך כאשר ניתנת הסכמה מצד בא כח העותר. העיון במעמד צד אחד אפשרי רק בהסכמת בעלי הדין, אולם מקום שאין העותר מסכים, תחול חזקה לפיה החלטת הרשות התקבלה כדין (רע"ב 8802/14 פלוני נ' שב"ס; רע"ב 798/08 אזולאי נ' מ"י).

30. אין כל צורך שהמידע "**יתורגם**" למשפט משמעותי או פתיחת תיק פלילי או הגשת כתב אישום. השיקולים לכך נתונים לרשויות המוסמכות השוקלים גם שיקולים של טובת הציבור וביטחון האסירים, וכן שיקולים מערכתיים נוספים. העובדה שלא נפתח תיק חקירה פלילי או לא ננקטו אמצעי משמעת, איננה בהכרח תוצאה של המשקל "הירוד" של המידע.

31. הטענה כי העברתו של העותר מכלא חרמון לכלא שאטה הינה בשל פעילות אביו הפועל כ"אבי האסירים" נשמעת חלשה עד מאד, לאור העובדה שאביו של העותר שנכח בדיון, ציין שהוא פועל למען אסירים מזה שנים רבות ועובדה זו לא מנעה את העברת העותר לכלא חרמון לאחר שנגזר דינו, ושילובו בתכנית הייעודית. נראה על פניו לא סביר ששיקולי נקמנות באביו לא מנעו את שילובו בטיפול בכלא חרמון, אך גרמו את הפסקת שילובו לאחר שלושה שבועות. יתר על כן, מתברר שבטרם העברתו של העותר לכלא חרמון, נצבר לחובתו חמ"ן שלילי, ולמרות זאת הוחלט להעבירו לכלא חרמון ולשלב בתכנית טיפולית ייעודית. עמדה זו איננה יכולה להתיישב עם הטענה שהחלטה מנהלית שהיא מעשה נקמה בשל התנהלות אביו.

32. **הזכות לטיפול ושיקום** - שיקום אסירים מעוגן בהוראות סעיף 11ד לפקודת בתי הסוהר, הקובעת: א- "נציב בית הסוהר יבחן אפשרויות לשיקומו של אסיר שהוא אזרח ישראלי או תושב ישראל, וינקוט צעדים להבטחת שילובו המירבי לפעילויות שיקום בין כותלי בית הסוהר"; ב: "אסיר, כאמור בסעיף קטן א, ישולב בפעילויות שיקום ככל שימצא מתאים לכך, במועד, בהיקף ובתנאים כפי שייקבע בתקנות ובפקודות השירות".

33. תקנות 52-60 לתקנות בתי הסוהר, עוסקות בשיקום אסירים.

34. פקנ"צ 04.54.02 קובע ומפרט את מסגרת השיקום של האסירים. עניין השיקום הוא חשוב ומרכזי במערכת השיקולים של שב"ס. יחד עם זאת, זכותו של אסיר לשיקום אינה מהזכויות הבסיסיות כמו הזכות לחיים או כבוד. עצם ואופן הענקתה נתונים לשיקול דעת נציב שב"ס. מדובר בזכות בעל גוון סוציאלי המוענקת מאינטרסים ציבוריים מובהקים לשם השגת תכליות ובאמצעים המאפשרים הענקתה או שלילתה, בהתאם לנסיבות. הזכות לשיקום, מותנית בין היתר בהתנהלות תקינה של האסיר.

35. במהלך הדיון הוגשה החלטת ועדת העברות. מתוך עיון בהחלטה, עולה שהחלטה אכן מנומקת. בפרק הנימוקים נכתב

"האסיר שפוט למשך 4 שים ו-10 חודשים החל ממרץ 2022 בגין עבירות של סחר בסמים. בחרמון, מיום 17/04/2023. יתרת מאסרו 13/01/2027. סכסוכים: איילון, מגן-ניצן, קישון, שאטה. יועבר לשאטה בנפרד מיריבו. ההחלטה: יועבר לשאטה בנפרד מיריבו בהתאם לעמדת גורמי המודיעין."

36. ידיעה שמספרה 3768 נתקבלה לאחר שהאסיר הועבר לחרמון. הידיעה מצביעה על הלך רוח וכוונות שליליות. בטופס העשרה לידיעה זו, צוין כי קיימת ידיעה מצליבה נוספת שמסתיימת בספרות 5289 גם היא לאחר שהועבר לכלא חרמון, ואשר הערכת השדה שלה ב/2 - שמשמעותה "דרגת מהימנות וערכיות גבוהים", ידיעה זו מתקשרת לידיעה הראשונה המפורטת לעיל. תוכן המידע חמור. במיוחד האמור בשורה 3 של התוכן.

37. שב"ס לא נקט בפעולות מיידיות בעקבות מיידעים אלה, בשל חשש לחשיפת מקור. הוא פעל בזמן שנראה לו כמתאים, בהתחשב במכלול השיקולים.

38. המסקנה מהאמור לעיל, היא שהמידע המודיעיני שהתקבל בעניינו של העותר, הוא כזה המצדיק החלטה מנהלית מסוג זה שהתקבלה על ידי המשיבה, להעברתו של העותר לכלא אחר, שרמת השמירה בו גבוהה יותר.

39. לאחר שעיינתי במיידעים המודיעיניים, אני סבור שהפרפראזה שניתנה הינה מספקת, שכן פירוט מעבר לכך יש בו משום נטילת סיכון לאור אופי המידע.

40. באשר לטיפול, במהלך הדיון הודיע ב"כ המשיבה כי ביום חמישי שעבר, שולב העותר במחלקה לטיפול בהתמכרויות בכלא שאטה. טיפול הנמשך כשנה, ומדובר בטיפול הדומה לטיפול בו החל בחרמון.

41. העותר עצמו שביקש לומר דברים במהלך הדיון, מסר כי מתחילת המאסר הוא זועק לטיפול בהתמכרויות משום שבעבר היה מכור להימורים וגם בגזר הדין דובר על מחלת ההימורים. על כן, נראה על פניו שהטיפול שבו שולב העותר בכלא שאטה, הינו בהחלט מתאים. מעבר לכך, ההחלטה באשר לאופן הטיפול ולנושאי הטיפול, הינה החלטה של גורמי הטיפול המקצועיים ואין זו דרכו של ביהמ"ש להתערב בסוג הטיפול או באופן הטיפול.

42. לאור כל האמור, אני דוחה את הטענה בדבר שיקולים זרים, וזאת לאחר בחינת ההחלטה המנהלית - שאני קובע שהיא עומדת בכללים המחייבים של רשות המנהלית. מדובר בהחלטה סבירה, מאוזנת ושקולה אשר נסמכה על שיקולים ענייניים, ואין מקום להתערב בה.

43. אשר על כן, העתירה נדחית.

44. המזכירות תעביר החלטתי לצדדים.

ניתנה היום, ט' תמוז תשפ"ג, 28 יוני 2023, בהעדר הצדדים.